

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10
The 10th STOU National Research Conference

การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกร ในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
Para Rubber Production and Extension Needs of Farmers in Sangkhla Buri District, Kanchanaburi Province

เจนจิรา ลีละพลิน (Janejira Leelapalin)¹ บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)² ปรณี ต่างวิวัฒน์ (Paranee Tangwiwat)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา 2) สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร 3) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยางพาราของเกษตรกร 4) ความต้องการการส่งเสริมในการผลิตยางพาราของเกษตรกร 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตและการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนปลูกยางพารากับสำนักงานเกษตรอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ตามข้อมูลในระบบฐานข้อมูลกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2559 จำนวน 853 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์โย ยามาเน่ ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ตัวอย่าง 273 ราย ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 48.99 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เกษตรกรจบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.36 คน มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราเฉลี่ย 14.0 ปี เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 185,677.66 บาท 2) ลักษณะพื้นที่ปลูกยางพาราของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ดอน มีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 17.01 ไร่ อายุยางเฉลี่ย 12.74 ปี พันธุ์ยางที่ปลูกส่วนมาก คือ RRIM 600 ระยะปลูกส่วนใหญ่อยู่ที่ 2.5x7 เมตร เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการกำจัดวัชพืช ส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ย สูตร 20-8-20 อัตราการใส่ 0.5 กิโลกรัม/ต้น/ปี ใส่ปุ๋ยปีละ 1 ครั้ง ใช้วิธีโรยเป็นแถว เกษตรกรพบโรคและแมลงศัตรูแต่ไม่ได้มีการป้องกันและกำจัด การกรีดยางพาราส่วนใหญ่จะใช้ระบบ กรีดครึ่งลำต้น กรีด 1 วันเว้น 2 วัน เกษตรกรจะแปรรูปยางพาราในรูปแบบของยางแผ่นดิบและขายผลผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกร 3) ความรู้ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพาราในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 600 เมตร จะทำให้การเจริญเติบโตของต้นยางลดลง น้อยกว่าข้ออื่นๆ 4) ความต้องการในการส่งเสริมของเกษตรกร ในภาพรวมระดับมากที่สุด โดยต้องการด้านการแปรรูปยางพารามากที่สุด เช่น การทำยางพาราแผ่นดิบคุณภาพ ด้านความต้องการในวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด เช่น การฝึกอบรม การดูงาน ความต้องการในการบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่น การสนับสนุนปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช 5) ปัญหาของเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะปัญหาด้านการเงินและแรงงาน เช่น ขาดแคลนแรงงานกรีดยางที่มีฝีมือ ขาดแคลนเงินทุน และเกษตรกรเสนอแนะให้มีการฝึกอบรมการกรีดยางพารา การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการดูแลรักษาสวนยางพารา อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนปุ๋ยหรือจัดตั้งกลุ่มขายปุ๋ยให้กับเกษตรกรสมาชิกราคาถูก เสนอให้มีการอบรมด้านการใช้ปุ๋ยและการผลิตยางพาราแผ่นคุณภาพโดยต้องการให้มีการสาธิต และมีเกษตรกรแกนนำประจำหมู่บ้าน

คำสำคัญ ความต้องการการส่งเสริม การผลิตยางพารา อำเภอสังขละบุรี

¹ นักศึกษาหลักสูตร เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail address janejiralee64@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ptangwiwat@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were 1) to explore basic social and economic conditions of Para rubber production farmers; 2) to explore the farmers' Para production conditions; 3) to gain an insight into the farmers' general knowledge about Para rubber; 4) to explore the farmers' extension needs in Para rubber production of; and 5) to study the farmers' problems and suggestions regarding production and extension. The population of the study was 853 farmers who registered as Para production farmers with Sangkhla Buri District Agricultural Office, Kanchanaburi, in the 2016 database of the Agricultural Extension Department. The sample group of 273 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.05 and the simple random sampling method. Interviews were used to collect data. Data were analyzed using statistics: frequency; percentage; minimum value; maximum value; mean; and standard deviation. The results of the study showed that most of the farmers were male with the average age of 48.99 years. Most of the farmers completed primary school education with the average number of household members of 4.36 people and the average experience in working in Para rubber plantation at 14.0 years. The farmers earned the average income per year of 185,677.66 Baht. Regarding the Para production conditions, the areas were mainly upland with the average Para rubber production area of 17.01 Rai and the average age of Para rubber trees of 12.74 years. The majority of the rubber plant grew was RRIM 600 with the growing distance of mostly 2.5x7 meters. Most of the farmers did not have the weed control and used 20-8-20 formula fertilizers. The ratio of fertilizer application was 0.5 kilogram/plant/year, and the application took place once a year; fertilizers were sprinkled on the sides of rows. Farmers encountered diseases and pest but did not prevent or control them. The half tree tapping system was the main Para rubber tapping practice, and it took place once every other two days. The farmers would process the Para rubber in the form of raw rubber sheets and sell the products to agricultural groups. With regard to knowledge of the farmers, the analysis revealed that the farmers had basic knowledge about Para rubber production, overall, at the moderate level. They knew that at the area higher than 600 meters from the sea level, the growth rate of rubber plant would be less than any other conditions. With respect to the extension needs of the farmers, overall, the needs were at the highest level with the highest need in Para rubber processing aspect such as the raw Para rubber quality production. The need for group extension was at the highest level including training and field trips. The need for support of service and production factor was at the highest level including the support for fertilizer and chemical for pest control. Overall, the problems faced by the farmers were at the highest level especially on the issues of finance and labor such as the lack of skilled labor in rubber tapping and the lack of funding. The farmers suggested continuous training on Para rubber tapping and Para rubber farming maintenance, a support of fertilizers or a group for fertilizer selling to farmers at an affordable price, training on fertilizer application and quality Para rubber sheet production through demonstration and village agricultural leaders.

Keywords: Extension needs, Para rubber production, Sangkhla Buri District

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

บทนำ

ยางพาราเป็นพืชที่ทำรายได้หลักให้กับเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีเนื้อที่ปลูก 33,007 ไร่ เริ่มจากการปลูกลูกยางพาราของเกษตรกรที่อพยพมาจากภาคใต้มาทำงานให้กับสัมปทานโรงเลื่อยไม้ช่วงที่สร้างเขื่อนวชิราลงกรณ์ ในปี 2526 จากนั้นก็ได้มีการส่งเสริมการปลูกลูกยางพาราของหน่วยงานราชการและราคาที่สูงทำให้เป็นสาเหตุจูงใจหนึ่งที่พื้นที่การปลูกลูกยางพาราเพิ่มขึ้นเรื่อยมา จนกระทั่งปี 2554 พบว่าราคายางพาราที่เกษตรกรเคยขายได้ โดยเฉพาะยางพาราแผ่นดิบคุณภาพชั้น 3 เกษตรกรเคยขายได้สูงถึง 129 บาทต่อกิโลกรัม หลังจากนั้นก็ลดลงอย่างต่อเนื่องจนราคาปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ 17 พฤษภาคม 2559) ราคายางพาราแผ่นดิบคุณภาพชั้น 3 เกษตรกรขายได้ 58.35 บาทต่อกิโลกรัม (สหกรณ์กองทุนสวนยางพาราทองผาภูมิจำกัด:2559) ทำให้เกษตรกรบางส่วนปรับกระบวนการผลิต แปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราเพื่อให้ได้รายได้เร็วขึ้น ซึ่งทำให้มีปัญหาด้านคุณภาพยางพาราและมีวิธีการผลิตที่ไม่เหมาะสม แม้จะมีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเกี่ยวกับการผลิตยางพาราที่ทันสมัย เพื่อจะให้เกษตรกรมีการผลิตยางพาราที่มีคุณภาพและใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและสามารถให้ผลผลิตสูง แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่ตรงต่อความต้องการของตลาดจะนำมาซึ่งรายได้ที่สูงกว่า เกษตรกรบางรายก็ยังคงแปรรูปผลิตภัณฑ์แบบไม่ได้คุณภาพ ทำให้ได้โดนกดราคา จากเหตุผลดังกล่าวจึงควรมีการศึกษาศาภาพการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการดำเนินการส่งเสริมแก่เกษตรกรและการวางแผนโครงการของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกลูกยางพาราในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยางพาราของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
4. เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมในการผลิตยางพาราของเกษตรกร ในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
5. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยในเรื่องการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย

1. สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันเกษตรกร ประสบการณ์ในการทำสวนยาง อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ แหล่งเงินทุน/สินเชื่อ ภาวะหนี้สิน ขนาดพื้นที่การเกษตร
2. สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร ประกอบด้วย ลักษณะพื้นที่ปลูก และจำนวนพื้นที่ปลูก อายุและพันธุ์ยาง ระยะปลูก การกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยในสวนยาง โรคแมลงศัตรูยางและการป้องกันกำจัด การกรีดยางและการแปรรูปยาง การขายผลผลิตยาง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

3. ความรู้ในการผลิตยางพารา ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพาราการคัดเลือกพันธุ์ การเลือกพื้นที่ปลูกให้เหมาะสม การปลูก การผลิต การดูแลรักษา การแปรรูปยางพารา

4. ความต้องการการส่งเสริมการผลิตของเกษตรกร ประกอบด้วย ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา ได้แก่ การปลูกสวนยาง การดูแลรักษาสวนยาง การกรีตและระบบกรีตยาง การแปรรูปผลผลิต การตลาดและการจำหน่าย วิธีการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ที่เกษตรกรต้องการ ได้แก่ แบบรายบุคคล แบบกลุ่ม แบบมวลชน การให้บริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ แหล่งเงินทุนสินเชื่อ การรวมกลุ่ม การสนับสนุนด้านตลาด

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตยางพารา การตลาด การเงินและแรงงาน และความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรในการวิจัย เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนปลูกยางพาราไว้กับสำนักงานเกษตรอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 853 ราย ตามข้อมูลในระบบฐานข้อมูลกรมส่งเสริมการเกษตร (ปี 2559) กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรทาร์ยามาเน่ ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 273 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) เก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับ โดยกำหนดเกณฑ์

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับน้อย

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับระดับปานกลาง

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับมาก

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ผลการวิจัย

การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา พบว่าเกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 48.99 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.36 คน ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันเกษตรกร มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราเฉลี่ย 14.0 ปี อาชีพหลักเป็นชาวสวนยางพารา อาชีพรองทำการเกษตรอื่นๆ (มันสำปะหลัง) เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 185,677.66 บาท รายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ เฉลี่ย 156,875.00 บาท รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 194,382.35 บาท แหล่งเงินทุน/สินเชื่อในการทำสวนยางมาจากตนเอง ภาวะหนี้สินในภาคการเกษตรเฉลี่ย 104,639.71 บาท ภาวะหนี้สินนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 431,122.45 บาท ขนาดพื้นที่การเกษตรของตนเองเฉลี่ย 19.86 ไร่ และมีพื้นที่อื่นๆ เฉลี่ย 14.32 ไร่

2. สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร พบว่าลักษณะพื้นที่ปลูกยางพาราส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ดอน เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 17.01 ไร่ เกษตรกรมีจำนวนแปลงปลูกยาง 1 แปลง มีเนื้อที่เปิดกรีตเฉลี่ย 16.33 ไร่ อายุยางเฉลี่ย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

12.74 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่เปิดกรีดยางพาราเมื่อต้นยางพารามีอายุ 7 ปี พันธุ์ยางที่ปลูกส่วนมากคือ RRIM 600 ระยะปลูกส่วนใหญ่ 2.5x7 เมตร เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการกำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ยใช้สูตร 20-8-20 อัตราการใส่ 0.5 กิโลกรัม/ต้น/ปี ปีละ 1 ครั้ง ใช้วิธีโรยเป็นแถว เกษตรกรพบโรคและแมลงศัตรูแต่ไม่ได้มีการป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรู การกรีดยางพาราจะใช้ระบบกรีดครั้งลำต้น กรีด 1 วันเว้น 2 วัน เกษตรกรจะแปรรูปยางพาราในรูปแบบของยางแผ่นดิบและขายผลผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกร

3. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยางพาราของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพาราจากจำนวน 15 ข้อ เกษตรกรตอบถูกเฉลี่ย 8.88 ข้อ โดยในภาพรวมเกษตรกรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพาราอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นความรู้ที่เกษตรกรตอบได้ถูกต้องมากที่สุด มี 3 ประเด็น ได้แก่ (1) สารละลายกรดฟอร์มิค หรือกรดมดคือสารที่ใส่เพื่อให้อนุภาคยางจับตัวเป็นก้อน (2) การผลิตยางแผ่นคุณภาพดีนั้นมียุทธศาสตร์การง่าย ๆ คือ ทำยางให้สะอาด รีดแผ่นยางให้บาง ในการผลิตต้องเติมน้ำและน้ำกรดให้ถูกส่วน ทุกขั้นตอนการผลิตต้องมีการควบคุมความสะอาด (3) เปิดกรีดได้เมื่ออายุประมาณ 7 ปีครึ่ง ขนาดเส้นรอบต้นไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร ความสูง 150 เซนติเมตรจากพื้นดิน ส่วนประเด็นความรู้ที่เกษตรกรตอบได้ไม่ถูกต้องมากที่สุด มี 3 ประเด็น ได้แก่ (1) พื้นที่ที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 600 เมตร จะทำให้การเจริญเติบโตของต้นยางลดลง (2) คาโลโปโกเนียม เป็นเชื้อพืชตระกูลถั่วที่สามารถปลูกคลุมดินในสวนยางพาราได้ (3) กรมวิชาการได้กำหนดมาตรฐานยางพาราแผ่นดิบไว้ 6 ชั้น

4. ความต้องการการส่งเสริมในการผลิตยางพาราของเกษตรกร แบ่งเป็น 3 ประเด็น

4.1 ระดับความต้องการการส่งเสริมเกี่ยวกับการผลิตยางพารา พบว่ามีความต้องการ ในภาพรวมระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็น ดังนี้

4.1.1 ด้านการปลูก เกษตรกรมีความต้องการในภาพรวมระดับมาก โดยมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราด้านการปลูก ในระดับมากที่สุด คือ วิธีการปลูก มีความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราด้านการปลูกในระดับมาก คือ การเตรียมพื้นที่ปลูกยางพารา การคัดเลือกพันธุ์ยางพาราและการคัดเลือกพื้นที่ปลูกยางพารา

4.1.2 ด้านการดูแลรักษา เกษตรกรมีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราด้านการดูแลรักษา ระดับมากที่สุด คือ การป้องกันโรคและแมลง การใส่ปุ๋ยสวนยางพารา การตัดแต่งกิ่ง การตัดแต่งทรงพุ่ม การกำจัดวัชพืช และการทำแนวกันไฟ

4.1.3 ด้านการกรีดยางพารา เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการเปิดกรีดยางพาราอยู่ในระดับมากที่สุด

4.1.4 ด้านการแปรรูปยางพารา เกษตรกรมีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราด้านการแปรรูปยางพารา ระดับมากที่สุด คือ การทำยางพาราแผ่นดิบคุณภาพ การผลิตน้ำยางข้น และการผลิตยางแผ่นรมควัน

4.1.5 ด้านการตลาด เกษตรกรมีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราด้านการตลาด ระดับมากที่สุด คือ การคัดแยกเกรดยาง ระดับมาก คือ การรวมกลุ่มเพื่อขายยาง และข่าวสารราคาและการวิเคราะห์การตลาด

4.2 ระดับความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็น ดังนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10
The 10th STOU National Research Conference

4.2.1 รายบุคคล ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมรายบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมในระดับมากที่สุด คือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่การยางแห่งประเทศไทย ได้รับความรู้ในระดับมาก คือ ญาติ พี่น้อง เพื่อนเกษตรกร อาสาสมัครเกษตร ผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ อบต./เทศบาล

4.2.2 แบบกลุ่ม ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมในระดับมากที่สุด คือ การฝึกอบรม การดูงาน การสัมมนา และการประชุม

4.2.3 แบบมวลชน ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมมวลชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมในระดับมากที่สุด คือ เสียงตามสาย/หอกระจายข่าว โทรศัพท์/สื่อออนไลน์ และวิทยุกระจายเสียง/วิทยุชุมชน ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมในระดับมาก คือ หนังสือ วารสาร

4.3 ระดับความต้องการของเกษตรกรในการบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าในระดับมากที่สุด คือ การสนับสนุนปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช โครงการชดเชยรายได้ชาวสวนยาง (โครงการของรัฐบาล) การสนับสนุนสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลง การสนับสนุนต้นกล้า ยางพารา จัดหาแหล่งสินเชื่อ บริการให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม บริการให้ข่าวสารกับเกษตรกรด้านตลาดที่รวดเร็ว ทันสมัย จัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกยางพาราเพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมกลุ่มเพื่อขายผลผลิต จัดตั้งสหกรณ์ให้บริการในพื้นที่

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา

5.1 ระดับปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา ระดับปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพาราในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้

5.1.1 ด้านการผลิตยางพารา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น ดังนี้ ระดับมากที่สุด จำนวน 9 ประเด็น คือ ขาดเงินทุนในการซื้อปุ๋ยเคมีในสวนยาง ขาดความรู้ในการกรีดที่ถูกต้องและเหมาะสม ขาดแคลนแรงงาน ขาดความรู้ในการป้องกันและกำจัดวัชพืช ขาดน้ำในฤดูแล้ง ขาดเงินทุนเพื่อการผลิต ขาดความรู้ด้านการป้องกันและกำจัดโรคและแมลง ไฟไหม้สวนยาง และขาดความรู้ด้านการปลูกและการดูแลรักษา ระดับมาก จำนวน 2 ประเด็น คือ ยางพาราตายและปัญหาในการปลูกซ่อม และขาดความรู้ในด้านพืชแซมและพืชร่วม ระดับปานกลาง จำนวน 3 ประเด็น คือ การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางไม่เข้มแข็ง พื้นที่ปลูกยางไม่เหมาะสม ดินขาดความอุดมสมบูรณ์

5.1.2 ปัญหาด้านการตลาด ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ระดับมากที่สุด จำนวน 4 ประเด็น คือ ราคาขายพาราไม่แน่นอน การขนส่งผลผลิตไม่สะดวก ขาดแคลนแรงงาน และไม่มีสถานที่รับซื้อ อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ประเด็น คือ ขาดการสร้างเครือข่าย ไม่มีตลาดที่รับซื้อ ตาชั่งไม่มีมาตรฐาน การรวมกลุ่มของเกษตรกรไม่เข้มแข็ง และไม่รับทราบข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลาง คือระยะเวลาการรับเงินหลังการขายผลผลิตยาง

5.1.3 ปัญหาด้านการเงินและแรงงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายประเด็นดังนี้ ระดับมากที่สุดคือ ขาดแคลนแรงงานกรีดยางที่มีฝีมือ ขาดแคลนเงินทุน และขาดแคลนแรงงานกรีดยาง

5.1.4 ปัญหาด้านการส่งเสริม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเด็นดังนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น คือ ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ขาดแหล่งเงินทุนและไม่มีแหล่งให้ความรู้ทางวิชาการ อยู่ในระดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ระดับมาก คือ ขาดการทัศนศึกษาดูงาน อยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น คือ ขาดการฝึกอบรม ขาดการสอน/สาธิต จากเจ้าหน้าที่ และขาดการติดตามแนะนำจากเจ้าหน้าที่

5.2 ข้อเสนอแนะเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา เกษตรกรมีข้อเสนอแนะให้มีการฝึกอบรมการกรีดยางพารา การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการดูแลรักษาสวนยางพาราอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนปุ๋ยหรือจัดตั้งกลุ่มขายปุ๋ยให้กับเกษตรกรสมาชิกราคาถูก เสนอให้มีการอบรมด้านการใช้ปุ๋ยและการผลิตยางพาราผ่านคุณภาพ โดยอยากให้มีการสาธิตและมีเกษตรกรแกนนำประจำหมู่บ้าน เสนอให้มีการอบรมด้านการคัดแยกคุณภาพยางพารา ให้ภาครัฐเข้ามาช่วยด้านเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ สอนอาชีพเสริม โครงการภาครัฐอิงเอกสารสิทธิ์ เสนอให้มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ความดูแลอย่างใกล้ชิด ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลยางพาราโดยตรงมีเจ้าหน้าที่หรือสำนักงานประจำพื้นที่

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี สามารถนำมาอภิปรายในภาพรวมได้ดังนี้

1. สภาพทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนมาก เป็นเพศชาย สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิทยาชัตติย (2552 : 35-67) ศึกษาการผลิตยางพาราของเกษตรกรอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่าเกษตรกรมากกว่าครึ่งเล็กน้อย เป็นเพศชาย ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 49 ปี สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพิชญา วาปี (2552: 63) ศึกษาการจัดการการผลิตและการตลาดยางก้อนถ้วยของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตยางพารามีอายุเฉลี่ย 50 ปี ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6) สอดคล้องกับ สุธาริน แก้วภัก (2555, น. 63-100) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่าเกษตรกรจบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.36 คน ฉลาด นันทโพธิ์เดช (2546, น. 98-105) ศึกษาสภาพการผลิตและความต้องการบริการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในจังหวัดอุดรธานี มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.06 คน ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มและสถาบันทางการเกษตร ซึ่งไม่สอดคล้องกับ บุญเลิศ ช่วยแท่น (2547, น. 62) ศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกรตำบลบ้านกลาง อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ พบว่า เกษตรกรทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ สุธาริน แก้วภัก (2555, น. 63) พบว่าเกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราเฉลี่ย 14.0 ปี ซึ่งไม่สอดคล้องกับสุธาริน แก้วภัก (2555, น. 63) พบว่าเกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา ส่วนที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา มีประสบการณ์เฉลี่ย 5.14 ปี ความคิดเห็นของผู้วิจัย เกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราเนื่องจากมีบรรพบุรุษที่อพยพมาจากภาคใต้ซึ่งมีอาชีพทำสวนยางพารามาก่อน ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีอาชีพหลักเป็นชาวสวนยางพารา อาชีพรองทำการเกษตรอื่นๆ (มันสำปะหลัง) สอดคล้องกับนิตยา รักศีล (2550, น. 106-109) ศึกษาการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอยางสูง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าเกษตรกรมีอาชีพหลักทำสวนยางพารา และนิพนธ์ แรมวิโรจน์ (2547, น. 107) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบว่าเกษตรกรมีอาชีพหลักทำการเกษตร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

2. **สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร** ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อปีที่ 185,677.66 บาท รายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ เฉลี่ย 145,669.64 บาท รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 194,382.35 บาท รายได้เฉลี่ยรวมทั้งปี 359,304.03 บาท ภาวะหนี้สินในภาคการเกษตร เฉลี่ย 104,639.71 บาท ภาวะหนี้สินนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 431,122.45 บาท ไม่สอดคล้องในบางประเด็นกับเอกวิทย์ ศรีรัมย์(2553,น.131) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าเกษตรกรมีรายได้รวมต่อครัวเรือนเฉลี่ย 481,876.30 บาทต่อปี เป็นรายได้จากภาคการเกษตร 247,231.33 บาท โดยเป็นรายได้จากยางพาราเฉลี่ย 218,500 บาทและรายได้อื่นๆ นอกภาคการเกษตรต่อครัวเรือนเฉลี่ย 16144.37 บาท เกษตรกรมีหนี้สินรวมต่อครัวเรือนเฉลี่ย 23,706.19 บาทต่อครัวเรือน ความคิดเห็นของผู้วิจัย เกษตรกรมีรายได้น้อยกว่าเกษตรกรที่อื่นเนื่องจากต้นทุนการผลิตที่สูง เช่น ค่าปุ๋ยเคมี ค่าขนส่ง เพราะอำเภอสังขละบุรีเป็นพื้นที่ภูเขาสูง สลับทางลาดชันทำให้ร้านค้าบวกค่าขนส่งปัจจัยการผลิต และค่าขนส่งผลผลิตไปถึงร้านรับซื้อมีระยะทางที่ไกลจึงมีค่าขนส่งสูง

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีแหล่งเงินทุน/สินเชื่อในการทำสวนยางมาจากตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ วรณธิดา เบญจกุล (2556, น. 62-73) ศึกษาการผลิตยางพาราและความต้องการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่าเกษตรกรใช้เงินทุนของตนเองเกือบครึ่งทำสวนยางพารา และเอกวิทย์ ศรีรัมย์ (2553, น. 131) พบว่าเกษตรกรใช้เงินทุนของตนเองทำสวนยางพารา ความคิดเห็นของผู้วิจัย เกษตรกรมีแหล่งเงินทุน/สินเชื่อในการทำสวนยางมาจากตนเองเพราะในอำเภอสังขละบุรี ไม่มีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ทำให้ไม่สามารถขอสินเชื่อกับทางสถาบันการเงินได้ ผลการวิจัยพบว่าขนาดพื้นที่การเกษตรเฉลี่ย 19.86 ไร่ สอดคล้องกับ วรณธิดา เบญจกุล (2556, น. 60-66) พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่การเกษตรเฉลี่ย 24.33 ไร่

3. **สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร** พบว่าลักษณะพื้นที่ปลูกยางพาราส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ดอน เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 17.01 ไร่ เกษตรกรมีจำนวนแปลงปลูกยาง 1 แปลง มีเนื้อที่กรีดยางเฉลี่ยที่ 16.33 ไร่ อายุยางเฉลี่ยอยู่ที่ 12.74 ปี ส่วนใหญ่เปิดกรีดยางเมื่อต้นยางมีอายุ 7 ปี พันธุ์ยางที่ปลูกทั้งหมดคือ RRIM 600 ระยะปลูกส่วนใหญ่ 2.5x7 เมตร ไม่มีการกำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ย ปุ๋ยที่ใช้ใช้สูตร 20-8-20 อัตราการใส่ 0.5 กิโลกรัม/ต้น/ปี วิธีใช้โรยเป็นแถว ผลการวิจัย สอดคล้องบางประเด็นกับผลศึกษาของวิทยา ขัตติย (2552 : 35-67) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกยางในพื้นที่ราบดินร่วนปนทราย เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 19.77 ไร่ เปิดกรีดเมื่อต้นยางมีอายุเฉลี่ย 6.63 ปี ปลูกพันธุ์ RPIM 600 ปลูกระยะ 3x6 ม. ใส่ปุ๋ยด้วยวิธีผสมผสม ยางพาราก่อนเปิดกรีดใส่ปุ๋ยสูตร 20-10-12 ยางพาราลงเปิดกรีดใส่ปุ๋ยสูตร 30-5-18

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่พบโรคและแมลงศัตรูแต่ไม่ได้มีการป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรู ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสายัณห์ สดุดี และบัญชา สมบูรณ์สุข (2556, น.25-40) ศึกษาผลกระทบของสภาวะโลกร้อนที่มีต่อการผลิตยางพาราในจังหวัดสงขลา พบว่าเกษตรกรมีการกำจัดวัชพืช โดยใช้สารเคมี กำจัดวัชพืชปีละ 1.78 ครั้งต่อปี ผลการวิจัยพบว่ากรีดยางเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้ระบบ กรีดครั้งละต้น กรีด 1 วันเว้น 2 วัน เกษตรกรจะแปรรูปยางพาราในรูปแบบของยางพาราแผ่นดิบและขายผลผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกร ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับฉลาด นันทโพธิเดช (2546, น. 99) พบว่าเกษตรกรใช้ระบบกรีดแบบกรีดครั้งต้นสองวันเว้นหนึ่งวัน สอดคล้องกับฉลาด นันทโพธิเดช (2546, น. 99) พบว่าเกษตรกรแปรรูปผลผลิตยางในรูปแบบแผ่นดิบ ไม่สอดคล้องกับวรณธิดา เบญจกุล (2556, น. 60-66) พบว่าผลผลิตที่ได้เกษตรกรขายพ่อค้าในท้องถิ่น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

4. **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยางพาราของเกษตรกร** ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ มีความรู้พื้นฐานยางพาราระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณธิดา เบญจกุล (2556, น. 60-66) พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางในภาพรวมระดับปานกลาง ความคิดเห็นของผู้วิจัย เกษตรกรมีความรู้ระดับปานกลางเพราะเกษตรกรมีประสบการณ์การทำสวนยางพารา แต่ยังไม่ได้รับความรู้ทางด้านวิชาการเท่าที่ควร

5. **ความต้องการการส่งเสริมการในการผลิตยางพาราของเกษตรกร แบ่งเป็น 3 ประเด็น**

5.1 **ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร** มีความต้องการในภาพรวมระดับมากที่สุด โดยมีประเด็นความต้องการมากที่สุด คือ ด้านการแปรรูปยางพารา การกรีดยางพารา การดูแลรักษา สอดคล้องกับ สมนึก วัฒนกลาง (2554, น. 1-5) ศึกษาความต้องการความรู้เทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกรอำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าความรู้และเทคโนโลยีที่เกษตรกรมีความต้องการในการผลิตยางพาราในระดับมาก คือ ด้านการป้องกันโรคยาง ด้านการกรีดยางพารา ด้านการดูแลรักษาต้นยางหลังกรีด และด้านการใช้ปุ๋ย รองลงมา คือ ด้านยาเร่งน้ำยาง และด้านการกำจัดวัชพืชในสวนยาง ความคิดเห็นของผู้วิจัย เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตด้านการแปรรูปยางพารา การกรีดยางพารา การดูแลรักษา เนื่องจากเกษตรกรยังขาดความรู้ในการแปรรูปยางพาราเพราะเกษตรกรเน้นการผลิตที่สะดวกประหยัดเวลาทำให้ผลผลิตแปรรูปไม่ได้มาตรฐาน ได้ราคาต่ำ การกรีดยางพาราแบบไม่ถนอมต้นยางพารา เป็นโรคแต่ยังไม่มี การดูแลรักษาเท่าที่ควรเพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านยางพาราโดยตรงไม่มีในพื้นที่

5.2 **ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมโดยภาพรวมอยู่ในมากที่สุด** ประเด็นความต้องการส่งเสริมแบบกลุ่มมากที่สุด คือ การฝึกอบรม การดูงาน การสัมมนา และการประชุมสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประครอง ส่งเสริม (2542, น. 122) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการผลิตยางพาราในจังหวัดหนองคาย รูปแบบการส่งเสริมที่เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราต้องการระดับมาก ได้แก่ การเยี่ยม การประชุมกลุ่ม การจัดอบรม และทัศนศึกษาดูงาน ความคิดเห็นของผู้วิจัย เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมแบบกลุ่มเพราะเกษตรกรยังขาดความมั่นใจในการเสนอความคิดเห็นและเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเครือญาติ จึงควรเน้นเป็นฝึกอบรม ดูงานจากสถานที่จริง

5.3 **ความต้องการของเกษตรกรในการบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นพบว่าในระดับมากได้แก่ การสนับสนุนปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช โครงการขุดเขยรายได้ชาวสวนยาง (โครงการของรัฐบาล) ซึ่งสอดคล้องกับสุธาริน แก้วภักิพ (2554 : 104) พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีความต้องการการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ในระดับมาก คือ การสนับสนุนต้นกล้ายางพารา การสนับสนุนปุ๋ย และการสนับสนุนสารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช รองลงมาคือ การสนับสนุนสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูยางพารา ความคิดเห็นของผู้วิจัย เกษตรกรมีความต้องการของเกษตรกรในการบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต การสนับสนุนปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช โครงการขุดเขยรายได้ชาวสวนยาง (โครงการของรัฐบาล) เนื่องจากอำเภอสังขละบุรีเป็นพื้นที่ภูเขาสูง สลับทางลาดชันทำให้ร้านค้าบวกค่าขนส่งปัจจัยการผลิต และเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ทำให้ต้องการโครงการขุดเขยรายได้ชาวสวนยางจากรัฐบาล

6. **ระดับปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา**

ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นปัญหาด้านการเงินและแรงงานมากที่สุดคือขาดแคลนแรงงานกรีดยางที่มีฝีมือ ขาดแคลนเงินทุน และขาดแคลนแรงงานกรีดยาง สอดคล้องกับวิทยา ชัดติยู (2552, น. 35-67) พบว่าเกษตรกรมีปัญหากการขาดแหล่งเงินทุน ขาดทักษะ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ขาดความรู้ และขาดแคลนแรงงาน ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นของผู้วิจัยเกี่ยวกับการอบรมด้านทักษะการกรีดยางพารา ใช้งบประมาณค่อนข้างมากจึงจัดอบรมได้ในจำนวนที่จำกัด และใช้เวลาในการอบรมแต่ละครั้ง 5-7 วัน ทำให้เกษตรกรไม่เข้ารับการอบรมเนื่องจากเสียเวลาในการประกอบอาชีพของตนเอง เกษตรกรจึงอาศัยวิธีการจำ และถ่ายทอดทักษะกันเองจากรุ่นสู่รุ่น ทำให้ไม่ได้ความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

1) ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร จากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนในโครงการต่างๆ ทำให้เกษตรกรขาดโอกาสเช่น การเข้าถึงสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ โครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตต่างๆ ของภาครัฐ โครงการอบรมเสริมประสบการณ์ ดังนั้นเกษตรกรควรติดตามข่าวสารให้หลากหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ วิทยุ เสียงตามสาย ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

2) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการผลิตยางพาราค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับเกษตรกรที่อื่น อาจเป็นเพราะการพัฒนาคุณภาพของยางพาราไม่ได้เป็นที่ยอมรับของตลาดทั่วไปทำให้ได้ราคาค่อนข้างต่ำ และเกษตรกรเกินครึ่งมีอาชีพรองทำการเกษตรอื่นๆ(มันสำปะหลัง) แต่ก็ยังมีรายได้ที่ค่อนข้างต่ำ ดังนั้นเกษตรกรจึงจำเป็นที่จะเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อพัฒนาคุณภาพและลดต้นทุนการผลิต

3) ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง ดังนั้นควรที่จะมีการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อให้ผลผลิตสูงขึ้นเพราะเกษตรกรไม่มีต้นทุนด้านการเช่าที่ดิน

4) ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรขาดแคลนแรงงานกรีดยางที่มีฝีมือ ขาดแคลนเงินทุน และขาดแคลนแรงงานกรีดยาง เกษตรกรควรเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการกรีดยางที่ถูกต้องและเหมาะสม

2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

1) ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับ การทำยางพาราแผ่นคุณภาพ การผลิตน้ำยางข้น การเปิดกรีดยางพารา ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรจัดหลักสูตรเกี่ยวกับการทำยางพาราแผ่น หรือขั้นตอนการผลิตยางพาราตั้งแต่เริ่มจนถึงขั้นตอนสุดท้าย เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของเกษตรกร โดยจัดเป็นการศึกษาดูงานจากแปลงเกษตรกรต้นแบบและสาธิตเพื่อให้เกษตรกรเข้าใจมากขึ้น และมีการติดตามผลเพื่อนำไปพัฒนาหลักสูตรในอนาคต

2) ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการการส่งเสริมด้านปัจจัยการผลิต และเงินทุน ซึ่งที่ผ่านมามีโครงการช่วยเหลือทั้งภาครัฐและเอกชน แต่เกษตรกรก็ยังไม่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเท่าที่ควร ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลโครงการต่างๆ ให้มากขึ้นกว่าเดิมโดยเน้นการเข้าประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ โดยพิจารณาจากความต้องการของเกษตรกร

3) ผลการวิจัยพบว่าปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา ขาดแคลนเงินทุน ดังนั้นควรสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรมีตลาดรวมผลผลิตตรงกับพ่อค้า และการรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิตในราคาถูก พัฒนาเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีความสามารถในการต่อรองราคาสินค้ากับตลาดและเป็นศูนย์กลาง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

การเรียนรู้ในชุมชน ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องให้คำแนะนำและเป็นตัวกลางในการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรเพื่อให้กลุ่มเกษตรกรมีความยั่งยืน

3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 1) จากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางในภาพรวมระดับปานกลาง มีข้อเสนอแนะว่าควรจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ภาคปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎี เพื่อให้ถ่ายทอดความเข้าใจและสามารถปรับใช้กับพื้นที่ของตนเองได้
- 2) จากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพาราภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นปัญหาด้านการเงินและแรงงานมากที่สุด คือขาดแคลนแรงงานกรีดยางที่มีฝีมือ ขาดแคลนเงินทุน และขาดแคลนแรงงานกรีดยาง จึงควรจัดอบรมให้กับเกษตรกรแกนนำเพื่อนำความรู้มาถ่ายทอดให้กับเกษตรกรในพื้นที่ เสนอให้หน่วยงานภาครัฐจัดหาสินเชื่อและการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูก
- 3) จากผลการวิจัยเสนอแนะว่าหน่วยงานภาครัฐควรจัดการอบรมให้กับเจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรหรือกลุ่มเกษตรกรในการคัดแยกกระดပ်ชั้นยางพารา เพื่อให้มีคุณภาพมาตรฐานที่เท่าเทียมกันในการรับซื้อผลผลิตที่แปรรูปของเกษตรกร ดังนั้นหน่วยงานจึงควรจัดอบรมในเรื่องดังกล่าวให้กับเจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร

4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรวมกลุ่มที่ประสบความสำเร็จหรือแนวทางพัฒนาระบบตลาด จะได้นำมาปรับใช้พัฒนาและส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อให้มีศักยภาพในการต่อรองกับตลาด การซื้อปัจจัยการผลิต พัฒนาความรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน
- 2) ควรมีการขยายการวิจัยนี้ไปสู่ท้องถิ่นในระดับกว้างขึ้น เช่น ระดับจังหวัด ระดับภาค หรือวิจัยเชิงลึกในระดับตำบล

เอกสารอ้างอิง

- ฉลาด นันทโพธิเดช. (2546). สภาพการผลิตและความต้องการบริการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- นิตยา รักศีล. (2550). สภาพการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นิพนธ์ แรมวิโรจน์. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่น ในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- บุญเลิศ ช่วยแท่น. (2547). สภาพการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร ตำบลบ้านกลาง อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ปี 2547. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประครอง ส่งเสริม. (2542). ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการผลิตยางพาราในจังหวัดหนองคาย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10
The 10th STOU National Research Conference

- ปี 2542.วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณิตา เบญจกุล. (2556). การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วิทยา ชัดติย. (2552). การผลิตยางพาราของเกษตรกรอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ปี 2552. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมนึก วัฒนากลาง. (2554). ความต้องการความรู้เทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกร อำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุพิชญา วาปี. (2552). การจัดการการผลิตและการตลาดยางก้อนถ้วยของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมน้ำอ้น จังหวัดมุกดาหาร ปี2552. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุธาริน แก้วภักพ. (2555). ความต้องการการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ปี 2555. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สายัณห์ สดุดี และบัญชา สมบูรณ์สุข. (2556). ผลกระทบของสภาวะโลกร้อนที่มีต่อการผลิตยางพาราในจังหวัดสงขลา (ระยะที่ 2) กรณีศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยาง. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, หาดใหญ่.
- สหกรณ์กองทุนสวนยางพาราทองผาภูมิจำกัด. (2559). รายายางพารารายวันเดือนพฤษภาคม 2559 <http://www.coopthaicom/tppcoop/index.html>.
- เอกวิทย์ ศรีรัมย์.(2553). ความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดศรีสะเกษ ปี 2553. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.